

Д.Ю. Нечитайло

СОЦІОМЕТРИЧНІ ФАКТОРИ СЕРЕДОВИЩА ТА СТУПІНЬ БІОЛОГІЧНОЇ ЗРІЛОСТІ ДІТЕЙ РАНЬОГО ВІКУ – НЕВИРІШЕНІ ПРОБЛЕМИ ВЗАЄМОДІЇКафедра пропедевтики дитячих хвороб (науковий керівник – доц. С.Є. Фокіна)
Буковинської державної медичної академії

Важливе значення в інтерпретації оцінки біологічної зрілості дітей має врахування впливу факторів зовнішнього середовища, яке оточує дітей та їх родини, також внутрішніх чинників. Обстежуючи 120 дітей раннього віку міського та сільського дитячого садочка та їх родин, ми визначили наступне. Існує кореляційна залежність між факторами зовнішнього середовища та ступенем біологічної зрілості дітей раннього віку, незважаючи на те, що останній показник більшою мірою є відображенням реалізації генетичного потенціалу. Визначені наступні асоціативні зв'язки. Це, перш за все, антропометричні показники батьків та прабабків, причому найбільше значення має лінія батька ($r=0,80$, $p<0,05$). Це шкідливі звички як матері, так і батька. Коефіцієнт кореляції для них у різних групах дітей коливався від 0,67 до 0,88 ($p<0,05$), що пояснюється тривалою експозицією, у тому числі внутрішньоутробно. Важливим є показник занять спортом батьків ($r=0,65$ для матері та $r=0,69$, для батька, $p<0,05$), який не має значення сам по собі, але опосередковано може вказувати на стиль та якість життя родини. Також мають значення хронічні захворювання батьків (r складає 0,49-0,61, $p<0,05$), їх вік ($r=0,82$ -0,87, $p<0,05$). При оцінці факторів, які характеризують перинатальний період та наявність акушерської патології, визначаються асоціації із кількістю попередніх вагітностей ($r=0,83$, $p<0,05$) та їх перериванням ($r=0,90$, $p<0,05$). У літературних джерелах ми не знайшли подібних досліджень. Одним з найвагоміших факторів розвитку є характер вигодовування. Серед особливостей харчування дітей 1-3 років вірогідні значення мають вживання дитиною фруктів ($r=0,92$, $p<0,05$), овочів ($r=0,93$, $p<0,05$) і м'яса ($r=0,62$, $p<0,05$). Це можна пояснити надходженням достатньої кількості мінеральних речовин для формування зубної тканини та достатньої кількості білків та незамінних амінокислот для нормального метаболізму хрящової та кісткової тканин. З показників стану здоров'я вірогідні кореляції визначено із хронічними захворюваннями дітей ($r=0,77$, $p<0,05$), наявністю гельмінтозів ($r=0,57$, $p<0,05$). За проведеними регресійним логарифмічним моделюванням визначено, що для кісткової зрілості за осифікацією голівки стегнової кістки має значення куріння батьків (бета складає +0,39, $p<0,001$) та наявність стресу у родині (бета = +0,26, $p<0,001$), для кісткової зрілості за осифікацією зап'ястка має значення куріння батьків (бета = +0,46, $p<0,001$), а для ступеня зубної зрілості – алкоголізм батьків (бета складає -0,34, $p<0,001$) та стрес у родині (бета = +0,29, $p<0,001$). Таким чином, для усіх трьох критеріїв біологічної зрілості провідними є хронічні захворювання дитини та конституція батьків, наявність токсикозів під час вагітності, характер вигодовування та кратність вагітностей ($p<0,001$).